

IN MEMORIAM

*Світлана Чибирак (Луцьк)***ПАМ'ЯТІ ВИДАТНОГО ДОСЛІДНИКА Г. В. БОНДАРЕНКА
(19.01.1946–04.08.2023)**

4 серпня 2024 р. відбулося вшанування пам'яті українського історика, Почесного краєзнавця України, лауреата премії імені Дмитра Яворницького Національної спілки краєзнавців України, голови Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, заслуженого працівника освіти України, професора кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидата історичних наук Геннадія Васильовича Бондаренка.

Народився Г. В. Бондаренко 19 січня 1946 р. у м. Сатанів Хмельницької області. У 1964 р. закінчив Ізяславську школу № 2. Продовжив навчання на заочній формі у Кам'янець-Подільському культосвітньому училищі (1964–1968 рр.) і водночас працював у Ізяславській районній бібліотеці для дітей та юнацтва. Вищу освіту за спеціальністю «вчитель історії та суспільствознавства» здобув у 1968–1972 рр. у Кам'янець-Подільському державному педагогічному інституті. Працював учителем історії у школі м. Полонного Хмельницької області. У 1977 р. закінчив аспірантуру у Київському державному педагогічному інституті, з того часу працював у Луцькому державному педінституті (нині – Волинському національному університеті імені Лесі Українки): спершу на посаді старшого викладача, з 1982 р. – доцента (отримав вчене звання у 1984 р.), а з 2008 р. – професора (отримав вчене звання у 2013 р.). Займав посади заступника декана історичного факультету, завідувача кафедри, проректора.

У 1982 р. Г. В. Бондаренко захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальність 07.00.01 «Історія України». У 1997 р. був обраний член-кореспондентом Української Академії історичних наук. У 2006 р. наказом ректора призначений директором Центру дослідів Волині при Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Науковий доробок Г. В. Бондаренка – опубліковані 5 монографій, 7 підручників і навчальних посібників, понад 500 публікацій та рецензії у наукових часописах, присвячених питанням історії України, Волині, геральдики, нумізматики, історичного краєзнавства, пам'яткознавства, історичної географії. Його навчальні посібники «Теорія і методологія історії» та «Спеціальні історичні дисципліни» були рекомендовані Міністерством освіти і науки України для використання у роботі зі студентами у закладах вищої освіти.

Г. В. Бондаренко заснував школу волинезнавства, був автором низки програм і проєктів розвитку краєзнавства і краєзнавчої освіти у Волинській області. Так, для шкільного курсу історії з тематики «Наш край» Г. В. Бондаренко підготував програму «Історія Волині з найдавніших часів», за якою відбувалася підготовка студентів історичних факультетів і слухачів системи підвищення кваліфікації вчителів Волинської області. За ініціативою вченого з 1 вересня 2005 р. у закладах середньої освіти Волинської області запроваджено факультативний курс

«Волинезнавство». Заслугою професора Г. В. Бондаренка є реалізація авторського проєкту «Інтелектуальна еліта Волині». Результатом проєкту стала опублікована у 2012 р. монографія, в якій зібрано дослідження про відомих особистостей Волині різних історичних епох.

Більше тридцяти років Г. В. Бондаренко (від 1989 р.) очолював Волинську обласну організацію Національної спілки краєзнавців України. Був член Правління Національної спілки краєзнавців (від 1990). Упродовж цього часу підготував і провів десятки наукових конференцій, семінарів, круглих столів, пов'язаних з історією, краєзнавством, музеєзнавством краю. За результатами конференцій опубліковано збірники «Минуле і сучасне Волині та Полісся» (з 1985 р. видано 72 номери і ще два номери, були у опубліковані по смерті Г. В. Бондаренко). Своєрідним підсумком розвитку краєзнавства Волині стала підготовлена професором Г. В. Бондаренком монографія «Історичне краєзнавство Волинської області (1939–2019 роки)» (Луцьк, 2021. 534 с.), приурочена 30-річчю діяльності Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України та 75-річчю факультету історії, політології та національної безпеки Волинського національного університету імені Лесі Українки. У ній ґрунтовно висвітлюються напрями краєзнавчих досліджень в історії, археології, етнографії, пам'яткознавстві Волинської області, подаються історіографія та історична бібліографія, окреслюються перспективи волинезнавчих досліджень.

Г. В. Бондаренко був членом редакційних колегій таких наукових видань України як «Краєзнавство», «Літопис Волині», «Педагогічний пошук», «Українське державотворення: проблеми і сучасність», альманаху «Волинський колекціонер», наукового проєкту «Західне Полісся: історія і культура». Виступаючи на радіо і телебаченні, в інтерв'ю у пресі краєзнавець активно популяризував історію та культуру Волині, державну і національну символіку України. З його ініціативи як члена Геральдичної комісії Волинської обласної державної адміністрації герб і

прапор Волинської області розроблено із урахуванням історичних традицій краю.

За вагомий внесок у розвиток освіти Волині у 1988 р. Г. В. Бондаренко став «Відмінником народної освіти», а в 1993 р. був удостоєний почесного звання «Заслужений працівник народної освіти України». Нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесною грамотою Міжнародного благодійного фонду національної пам'яті України. Мав грамоти і подяки Міністерства освіти та науки України, Волинської обласної ради, Волинської обласної державної адміністрації.

Краєзнавча діяльність науковця відзначена преміями Національної спілки краєзнавців України імені Дмитра Яворницького (1993 р.), академіка Петра Тронька (2015 р.), званням Почесний краєзнавець України (2014 р.), обласною премією Волинського фонду культури імені Галшки Гулевичівни (1996 р.), премією імені Василя Кмецинського Камінь-Каширської районної ради (2017 р.).

Указом Президента України № 946/2019 від 24 грудня 2019 р. Заслуженому працівникові народної освіти, члену Правління Національної спілки краєзнавців України, Почесному краєзнавцю України Г. В. Бондаренку була призначена дворічна державна стипендія.

Г. В. Бондаренко майстерно поєднував науково-педагогічну діяльність, краєзнавчу та громадську роботу і власні захоплення, серед яких – написання віршів, рибалка, гра в шахи (член команди з шахів та шашок факультету історії, політології та національної безпеки, що неодноразово здобувала перемогу в університетських змаганнях) та у більярд. Так, у 2019 р. він двічі вигравав Кубок України «Наукова еліта» серед науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти з більярду в Лізі «Доктор наук v Професор». Його визнано кращим гравцем 2019 р. цього ж кубку.

4 серпня 2023 р. обірвалося життя Геннадія Васильовича Бондаренка. Він був особливою Людиною: привітний, комунікабельний, завжди готовий допомогти. Оптиміст. Людинолюб. Світла і неординарна Особистість. Професіонал свої справи. Людина живе доти, доки живе пам'ять про неї. Започатковані професором Г. В. Бондаренком ініціативи і проекти, його наукова школа знаходять продовження у діяльності студентів, колег, учителів, членів Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України. Так, до річниці від дня смерті Геннадія Васильовича Бондаренка відбулася низка заходів, присвячених його світлій пам'яті, а саме: проведено розширене засідання Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України та відкрито меморіальну виставку про головного літописця історії Волині у Волинському краєзнавчому музеї; проведено Всеукраїнські змагання серед науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти зі спортивного більярду «Комбінована піраміда» Кубок Бондаренка, розпочата робота зі створення документального фонду дослідника у Державному архіві Волинської області, готуються матеріали для книги-спогадів про Г. В. Бондаренка.